

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Przedmiot	Przyroda												
Typ szkoły i poziom	SZKOŁA PODSTAWOWA, klasy IV												
Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce, zakres materiału	- Sprawdziany pisemne – obejmujące treści nauczania z jednego działu, - Kartkówki – trzy ostatnie tematy, - Odpowiedź ustna – trzy ostatnie tematy, - Praca na lekcji indywidualna / w grupie, zajęcia terenowe – bieżąca ocena, - Prace długoterminowe (obserwacje, doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze) - bieżąca ocena.												
Dodatkowe zadania podlegające ocenie	- Uczestnictwo w konkursach, w projektach szkolnych, międzyszkolnych, ogólnopolskich. - Opracowanie i wykonanie pomocy naukowych, gazetek i wystaw okolicznościowych.												
Termin powiadamiania uczniów o planowanych formach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych	- Sprawdziany pisemne – 1 tydzień wcześniej, - Kartkówki – bez zapowiedzi, - Odpowiedź ustna – bez zapowiedzi, - Praca na lekcji indywidualna / w grupie, zajęcia terenowe – bez zapowiedzi, - Prace długoterminowe (obserwacje, doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze) – tydzień lub więcej (termin realizacji zależny od tematyki).												
Kryteria poszczególnych ocen w przypadku punktowanych form oceniania (oceny bieżące)	<table><tr><td>celujący</td><td>95% – 100%</td></tr><tr><td>bardzo dobry</td><td>86% – 94%</td></tr><tr><td>dobry</td><td>70% – 85%</td></tr><tr><td>dostateczny</td><td>50% – 69%</td></tr><tr><td>dopuszczający</td><td>30% – 49%</td></tr><tr><td>niedostateczny</td><td>0% – 29%</td></tr></table>	celujący	95% – 100%	bardzo dobry	86% – 94%	dobry	70% – 85%	dostateczny	50% – 69%	dopuszczający	30% – 49%	niedostateczny	0% – 29%
celujący	95% – 100%												
bardzo dobry	86% – 94%												
dobry	70% – 85%												
dostateczny	50% – 69%												
dopuszczający	30% – 49%												
niedostateczny	0% – 29%												
Możliwość skorzystania z dodatkowej pomocy ze strony nauczyciela w przypadku trudności w nauce i/lub uzupełnieniu braków przez ucznia	W terminie uzgodnionym indywidualnie pomiędzy uczniem i nauczycielem.												

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Tryb poprawiania ocen bieżących lub ich uzyskania w przypadku nieobecności ucznia	Sprawdziany, kartkówki – możliwość poprawy wszystkich ocen w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie od daty podania informacji o ocenie (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel może przedłużyć termin). Uczący ma prawo wskazać uczniowi oceny niedostateczne, które trzeba poprawić. Każda ocena z poprawy wpisywana jest do dziennika, ale przy wystawianiu oceny śródrocznej/końcowej pod uwagę brana jest ocena wyższa. Pisemna poprawa ocen nie może się odbywać w czasie obowiązkowych, innych lekcji ucznia. Uczeń poprawia ocenę tylko raz. Nieuczciwa praca podczas oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia jest równoznaczna z otrzymaniem uwagi negatywnej, otrzymaniem oceny niedostatecznej oraz ponownym pisaniem sprawdzianu. Z inicjatywy nauczyciela uczeń ma również możliwość poprawienia ocen pod koniec półrocza i/lub roku szkolnego, jeśli jego śródroczna lub roczna ocena klasyfikacyjna nie jest jednoznaczna.
Sposób ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, wpływ poszczególnych ocen bieżących na oceny klasyfikacyjne	Przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę całokształt działań ucznia, jednak decydujące znaczenie ma poziom i postęp w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej, rozpoznawanych przez nauczyciela podczas lekcji za pomocą wskazanych powyżej sposobów. Roczna ocena klasyfikacyjna stanowi podsumowanie rocznej pracy (obejmującej dwa półrocza) uwzględniając poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych. Nieobecność ucznia na zapowiedzianym sprawdzianie (ustnym lub pisemnym) i nieskorzystanie z możliwości pisania w innym terminie powoduje brak możliwości rozpoznania przez nauczyciela osiągnięć edukacyjnych ucznia i jego postępów oraz ma wpływ na ustalenie śródrocznej i/lub rocznej oceny klasyfikacyjnej.
Tryb i warunki poprawiania przewidywanej śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej	W przypadku oceny niedostatecznej: jeśli uczeń nie podejmował wcześniej prób poprawy – test odpowiednio z całego półrocza lub roku, jeśli uczeń podejmował próby poprawy – test ze wskazanej partii materiału. Możliwość poprawiania innych ocen – wyłącznie na bieżąco w ciągu dwóch tygodni, w terminie i formie uzgodnionych z nauczycielem.
Możliwość uzyskania oceny w przypadku nieklasyfikowania w pierwszym półroczu	Zgodnie z Szczegółowymi Warunkami i Sposobami Oceniania Wewnątrzszkolnego Uczniów (Statut Szkoły)

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Opis innych symboli stosowanych przez nauczyciela w dzienniku elektronicznym lub w zeszytych przedmiotowym	- „+” lub „-” przy ocenie częściowej; - „+” jako oznaczenie aktywności lub zadań dodatkowych (sześć plusów szóstka); - „nb” – uczeń nieobecny podczas kontroli, nie uzyskał oceny (uzupełnienie braków w ciągu 2 tygodni); - „bz” – brak zaliczenia (uzupełnienie braków w ciągu 2 tygodni); - „np” – uczeń zgłaszający nieprzygotowanie do zajęć (trzy razy do wykorzystania bez konsekwencji, czwarte automatycznie skutkuje oceną niedostateczną). Uwaga! Nie ma możliwości zgłoszenia nieprzygotowania w odniesieniu do pracy/sprawdzianu ustalonego z uczniami minimum trzy dni wcześniej. Jeśli uczeń przekroczy limit, nie zgłosi nieprzygotowania lub braku zadania domowego na początku zajęć, otrzymuje ocenę niedostateczną.
Inne uwagi	Przy ocenie osiągnięć edukacyjnych ucznia brana jest pod uwagę systematyczność jego pracy oraz stopień wykorzystania możliwości ucznia. Ocenianie ma na celu motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce. W pracy grupowej każdy uczeń oceniany jest wg wcześniej znanych kryteriów oceniania za swój wkład pracy i podjęte działania. Ustalając ocenę bierzemy pod uwagę zalecenia opinii/orzeczeń poradni pedagogiczno-psychologicznych dotyczącą dysfunkcji.

WYMAGANIA EDUKACYJNE SZCZEGÓŁOWE DLA KLASY 4

INFORMACJE OGÓLNE

- Ocenie podlegają:

Wiedza, umiejętności i stosowanie wiedzy przyrodniczej w praktyce:

- Rozumienie pojęć przyrodniczych.
- Stosowanie języka przyrodniczego.
- Korzystanie z różnych źródeł wiedzy przyrodniczej,
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie doświadczeń.
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie obserwacji i wyciąganie wniosków.
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach typowych.
- Posługiwanie się przyrządami przyrodnika, orientowanie się w przestrzeni przyrodniczej.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
DZIAŁ I. Badam i poznaję przyrodę						
1	Czego dowiem się na lekcjach przyrody?	● wyjaśnia, czym się zajmuje przyrodnik ● wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody ● wymienia dwie z czterech dziedzin	● wyjaśnia, czym jest przyroda ● wymienia trzy źródła wiedzy przyrodniczej ● rozpoznaje niektóre	● wymienia wszystkie dziedziny nauk przyrodniczych ● podaje definicję przyrody ● wymienia	● wyjaśnia, czym zajmuje się każda z dziedzin nauk przyrodniczych (biologia, geografia, chemia, fizyka) ● rozpoznaje i wyjaśnia zagrożenia, odczytując	● podaje przykłady znanych przyrodników ● przewiduje skutki użycia substancji niebezpiecznych w niewłaściwy

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		nauk przyrodniczych	- piktogramy substancji niebezpiecznych na rysunkach lub fotografiach - wymienia zapisy regulaminu pracowni przyrodniczej	- wszystkie źródła wiedzy przyrodniczej - podaje przykłady substancji niebezpiecznych w swoim otoczeniu	- piktogramy umieszczone na opakowaniach różnych substancji - planuje własną pracę w oparciu o zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni	- sposób - proponuje własny regulamin pracowni w oparciu o poznane na lekcji zasady bezpieczeństwa
2	Jak mogę poznawać przyrodę?	- wymienia zmysły człowieka (wzrok, słuch, węch, smak i dotyk) - wyjaśnia, czym jest obserwacja - nazywa prawidłowo przyrządy wykorzystywane w poznawaniu przyrody	- wyjaśnia zastosowanie zmysłów w poznawaniu przyrody - podaje przykład obserwacji przyrodniczej opartej na własnym otoczeniu - wyjaśnia zasadę wykorzystania dowolnego przedmiotu, np. lupy, do dokonywania badań przyrodniczych	- wymienia narządy zmysłów - dobiera odpowiedni zestaw przyrządów do planowanego badania lub obserwacji przyrodniczej - podaje cechy obserwacji przyrodniczej	- wyjaśnia funkcję zmysłów w poznawaniu przyrody - dowodzi zasadności systematyczności obserwacji przyrodniczych - uzasadnia potrzebę dokumentowania obserwacji przyrodniczych	planuje obserwację pozwalającą na użycie min trzech zmysłów do poznawania wybranego elementu przyrodniczego
3	Jak prowadzić doświadczenia?	- definiuje pojęcie doświadczenie - definiuje pojęcie eksperyment - wyjaśnia pojęcia: próba kontrolna i próba badawcza	- wyjaśnia różnice między doświadczeniem a eksperymentem - poprawnie formułuje problem badawczy - odróżnia próbę kontrolną od próby badawczej	- stosuje odpowiednią kolejność działań podczas planowania doświadczenia - stawia bezbłędnie hipotezę	planuje doświadczenie, które ma na celu potwierdzenie lub zaprzeczenie stawianej hipotezie	- samodzielnie planuje doświadczenie, stawia hipotezę i problem badawczy - samodzielnie wykonuje zielnik
		- wymienia etapy od obserwacji do doświadczenia - wyjaśnia zasady bezpiecznej pracy podczas wykonywania doświadczeń	stosuje zasady bezpiecznej pracy podczas wykonywania doświadczeń	planuje proste doświadczenie, np. sprawdzające rozpuszczalność różnych substancji w wodzie	- analizuje doświadczenia i przewiduje stawianą hipotezę oraz problem badawczy - prawidłowo opisuje wykonywane doświadczenia	
4	Z czego składa się otaczający nas świat?	- definiuje pojęcie materia - wymienia stany skupienia (ciekły, stały i gazowy) - nazywa różne stany skupienia wody (lód, ciecz, para wodna) - wymienia ciała kruche, sprężyste i plastyczne	- podaje przykłady materii w swoim otoczeniu - odróżnia stany skupienia (ciekły, stały i gazowy) - definiuje topnienie, parowanie, krzepnięcie	- porównuje stany skupienia, biorąc za podstawę odległości między cząsteczkami na rysunku lub schemacie - podaje inne niż w podręczniku	- potrafi dowieść, że różne przedmioty, np. szkolna ławka, są materią - omawia obieg wody w przyrodzie - bada właściwości ciał i określa ich charakter - przyporządkowuje nieznanemu ciału do ciał	proponuje własną listę ciał sprężystych, kruchych i plastycznych, które może spotkać w życiu codziennym

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		znane ze swojego otoczenia	- i skraplanie - wymienia właściwości ciał kruchych, sprężystych i plastycznych	przykłady ciał kruchych, sprężystych i plastycznych	plastycznych, sprężystych lub kruchych na podstawie jego właściwości	
5	Gdzie jest północ?	- podaje definicję widnokregu - wskazuje na ilustracji linię widnokregu - wymienia nazwy głównych kierunków świata - opisuje przynajmniej jeden sposób na wyznaczenie kierunku północnego przez uważną obserwację obiektów przyrodniczych	- wskazuje w terenie widnokrąg i linię widnokregu - wskazuje główne kierunki świata na róży kierunków - wymienia przynajmniej jeden sposób na wyznaczenie kierunku północnego przez obserwację Słońca i gwiazd lub obiektów przyrodniczych	- wyjaśnia, dlaczego obserwator jest zawsze w środku widnokregu - posługuje się pełnymi nazwami oraz skrótami głównych kierunków świata - przygotowuje skróty do nazw głównych kierunków geograficznych - wyjaśnia, w jaki sposób wyznaczyć północ za pomocą Gwiazdy Polarnej i własnego cienia	- wyjaśnia, od czego zależy zasięg widnokregu - określa położenie obiektów względem siebie, posługując się nazwami głównych kierunków świata - podaje nazwy pośrednich kierunków świata - podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych	- podaje przykłady miejsc i sytuacji z życia codziennego, gdzie możemy zaobserwować różną wielkość widnokregu - wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich - wymienia wszystkie sposoby wyznaczenia kierunku północnego
6	Jak wyznaczyć północ za pomocą przyrządów?	wyznacza na podstawie instrukcji główne kierunki geograficzne za pomocą kompasu	- omawia budowę kompasu i gnomonu - wskazuje, co może zakłócać pracę kompasu	samodzielnie wyznacza kierunki za pomocą kompasu	samodzielnie wyznacza kierunki za pomocą gnomonu	wyjaśnia, czym różni się busola od kompasu
		konstruuje prosty gnomon, wyjaśnia zasadę jego działania	określa warunki wyznaczania kierunku północnego za pomocą gnomonu	wyznacza główne kierunki geograficzne za pomocą gnomonu, posługując się instrukcją	ocenia dokładność i łatwość wyznaczania północy za pomocą kompasu i gnomonu	- wskazuje zależność między gnomonem a działaniem zegarów słonecznych - korzysta z GPS, np. w telefonie, do wskazania własnego położenia
7	Podsumowanie działu	wszystkie wymagania z lekcji 1–6				
DZIAŁ II. Środowisko życia organizmów						
1	Jak dzielimy organizmy?	- wymienia nazwy pięciu królestw organizmów - wymienia trzy z sześciu	definiuje pojęcie „czynności życiowe”	charakteryzuje czynności życiowe	ocenia, do którego królestwa należy organizm	podaje przykłady organizmów jednokomórkowych

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		czynności życiowych organizmów żywych • wyjaśnia, że wszystkie organizmy są zbudowane z komórek • wymienia cechy organizmów	• wymienia wszystkie sześc czynności życiowych organizmów	organizmów • definiuje pojęcie „komórka”	zaprezentowany na zdjęciu lub rysunku • odróżnia organizm jednokomórkowy od wielokomórkowego	• uzasadnia, dlaczego wirusy nie należą do żadnego z królestw organizmów
2	Jak odżywiają się organizmy?	• wyjaśnia, czym jest samożywność • wyjaśnia, czym jest cudzożywność • wymienia rodzaje organizmów cudzożywnych (drapieżniki, pasożyty, roślinożercy i wszystkożercy)	• wymienia przykłady królestw organizmów samożywnych i cudzożywnych • wyjaśnia, co oznacza, że organizm jest pasożytem, drapieżnikiem, roślinożercą lub wszystkożercą • wymienia przystosowania drapieżników do odżywiania się	• podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych • podaje przykłady organizmów roślinożernych, drapieżników i pasożytów • opisuje przystosowania zwierząt do odżywiania się różnymi sposobami	• dowodzi, że człowiek jest organizmem cudzożywym • podaje pełne równanie fotosyntezy (zapis słowny) • opisuje przebieg fotosyntezy	• projektuje doświadczenie pozwalające udowodnić, że światło jest niezbędne do zachodzenia fotosyntezy
3	Jak wygląda życie w wodzie?	• opisuje warunki panujące w środowiskach wodnych	• wymienia ożywione elementy środowiska • wymienia nieożywione elementy środowiska	• wyjaśnia, jak głębokość zbiornika wpływa na ilość światła dostępnego dla organizmów	• porównuje warunki życia w wodzie z warunkami życia na lądzie	• wykonuje plakat z opisem wybranego zbiornika wodnego zawierający informacje o jego
		• podaje nazwy trzech mieszkańców wód słodkich	• podaje nazwy trzech mieszkańców wód słonych (bez ryb) • wymienia min trzy gatunki ryb słodkowodnych • wymienia przykłady zbiorników sztucznych	• przyporządkowuje organizm do środowiska wód słodkich lub słonych na podstawie jego wyglądu (na zdjęciu lub rysunku) • wyjaśnia, czym jest opór stawiany przez otoczenie fizyczne	• podaje nazwę organizmu wodnego na podstawie jego zdjęcia lub rysunku • porównuje zbiorniki sztuczne i naturalne, podając przykłady z najbliższego otoczenia • potrafi przyporządkować zbiornik wodny do zbiorników sztucznych lub naturalnych na podstawie ich zdjęć lub rysunków	pochodzeniu (naturalny lub sztuczny) oraz innych cechach, w tym przykłady zamieszkujących go organizmów
4	Jak wygląda życie na lądzie?	• wymienia trzy z sześciu warunków życia panujących na lądzie • podaje łąkę, las, pustynię jako przykłady środowisk lądowych • wymienia pięć dowolnych organizmów lądowych	• wymienia wszystkie warunki panujące na lądzie • charakteryzuje pustynię piaszczystą i kamienistą • wymienia naturalne	• wyjaśnia, jak zmieniają się warunki życia w środowisku lądowym w ciągu doby • charakteryzuje pustynie lodowe • wymienia	• wskazuje warunki, które ulegają zmianom w zależności od typu środowiska lądowego (pustynia, las, łąka) • opisuje cechy wybranych organizmów, które przystosowały się do	• przygotowuje prezentację w postaci plakatu, prezentacji multimedialnej lub innej formie pokazującej naturalne i sztuczne środowiska lądowe

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
			i sztuczne środowiska lądowe	przykłady organizmów zamieszkujących góry • potrafi zaklasyfikować środowisko lądowe jako sztuczne lub naturalne na podstawie jego zdjęcia lub rysunku	życia w górach i na pustyniach • porównuje lądowe środowiska sztuczne z naturalnymi	w najbliższym otoczeniu domu lub szkoły
5	Jak wygląda życie w lesie?	- nazywa warstwy lasu - wymienia wybrane warunki życia w lesie (np. niższe temperatury latem, wysoka wilgotność) - rozpoznaje na rysunku lub zdjęciu liście lub gałązki pospolitych drzew i podaje ich nazwy	- wymienia gatunki roślin budujące poszczególne warstwy lasu - podaje nazwy wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów na podstawie ich zdjęć lub rysunków	- wyjaśnia, jaką rolę pełnią lasy w zatrzymywaniu u wody w środowisku - określa cechy roślin tworzących runo, podszyt i warstwę koron	- analizuje skład gatunkowy lasów i wskazuje na tej podstawie ich typ (liściaste, iglaste, mieszane) - charakteryzuje szczegółowo warstwy lasu - wskazuje na rolę lasów w ochronie bioróżnorodności na Ziemi	buduje makietę lasu wybranego rodzaju (liściasty, iglasty lub mieszany) obrazującą warstwy lasu
6	Dlaczego lasy są nam potrzebne?	- rozpoznaje pospolite grzyby na podstawie ich rysunków lub zdjęć (łączy podaną nazwę z ilustracją) - wymienia trzy nazwy grzybów trujących - rozdziela drzewa iglaste i liściaste - wymienia zasady zachowania się w lesie	- rozpoznaje pospolite grzyby na podstawie ich rysunków lub zdjęć - wyjaśnia, jaką rolę pełnią lasy w środowisku i gospodarce człowieka	- rozpoznaje drzewa na podstawie ich zdjęć lub rysunków - opisuje rolę lasów lub drzew w produkcji tlenu dla wszystkich organizmów	- podaje zasady bezpieczeństwa przy zbieraniu i spożywaniu grzybów (pomoc osoby dorosłej, spożycie tylko po ugotowaniu) - uzasadnia potrzebę ochrony lasów	proponuje szereg działań, jakie może podjąć każdy uczeń w celu ochrony lasów przed ich wycinaniem (np. oszczędność papieru, recykling)
7	Czym różni się łąka od pola uprawnego?	- wymienia warunki życia panujące na łąkach i polach - odróżnia łąkę od pola uprawnego na zdjęciu lub rysunku	- wyjaśnia, jaką rolę pełnią pola uprawne dla człowieka - podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego	- porównuje warunki życia na łąkach i polach z warunkami życia w lesie - wskazuje łąkę jako środowisko o większej różnorodności biologicznej niż pole uprawne	ocenia związek braku drzew na polach i łąkach z wilgotnością tych środowisk	odróżnia gatunki pospolitych zbóż na podstawie zdjęcia lub rysunku
8	Jakie organizmy mieszkają blisko człowieka?	- wyjaśnia, jak człowiek wpływa na środowisko naturalne - rozpoznaje (łączy nazwy z ilustracjami) organizmy zamieszkujące	- definiuje środowisko antropogeniczne - wskazuje składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy	opisuje, czym jest udomowienie zwierząt i jakie pozytywne skutki miało ono dla rozwoju	- przewiduje skutki dalszej antropopresji - porównuje cechy różnych owadów jadowitych - proponuje sposoby zachowania się	wykonuje szkic najbliższej okolicy, wskazując elementy antropogeniczne i naturalne swojego otoczenia

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		otoczenie człowieka	• samodzielnie wymienia nazwy organizmów zamieszkujących blisko człowieka	cywilizacji • wymienia gatunki udomowionych zwierząt	w sytuacji kontaktu z owadami jadowitymi	
9	Jak organizmy przystosowały się do życia w różnych warunkach?	• wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie • wymienia przystosowania zwierząt do życia na lądzie na przykładzie psa domowego	• wymienia skrzel jako organ wymiany gazowej u ryb • wyjaśnia, jak organizmy przystosowują się do sezonowych wahań temperatury	• wyjaśnia wpływ kształtu ciała na ograniczenie oporu wody • porównuje przystosowania do życia w wodzie i na lądzie na przykładzie kaczki i kury (ptactwo domowe)	• wyjaśnia mechanizm działania linii bocznej • dowodzi, że kaczka posiada cechy budowy przystosowujące ją do życia w wodzie a kura do życia na lądzie • analizuje sposoby poruszania się na lądzie i w wodzie, podając przystosowania zwierząt	• analizuje zdjęcie nieznanego organizmu i ocenia, w jakim środowisku on zamieszkuje na podstawie zewnętrznych cech budowy
10	Podsumowanie działu	• wszystkie wymagania z lekcji 1–9				
DZIAŁ III. Obserwujemy pogodę						
1	Co to jest pogoda?	• wyjaśnia, co to jest pogoda • określa pogodę na podstawie ilustracji (mroźna, śnieżna, słoneczna, deszczowa) • wymienia nazwy składników pogody	• definiuje pojęcia „powietrze”, „atmosfera” • charakteryzuje poznane składniki pogody • opisuje pogodę, którą widzi za oknem	• wyjaśnia poprawność stwierdzenia „pogoda jest zawsze” • wyjaśnia, co to jest ciśnienie atmosferyczne • rozpoznaje nazwy składników pogody w tekście prognozy pogody	• podaje przykład znaczenia atmosfery dla życia na ziemi • wyjaśnia związek między ciśnieniem atmosferycznym a powstawaniem wiatru	• dowiadyuje się, jaki jest skład powietrza • charakteryzuje wilgotność powietrza jako składnik pogody
2	Jak się bada pogodę?	• podaje nazwę przyrządu służącego do pomiaru temperatury • odczytuje z termometru temperaturę powietrza • rozróżnia temperaturę dodatnią i ujemną	• wyjaśnia, czym zajmuje się meteorolog • dopasowuje rodzaj termometru do pomiaru temperatury • prowadzi obserwacje temperatury powietrza • wymienia nazwy innych przyrządów meteorologicznych	• wyjaśnia, jak powstają prognozy pogody • podaje zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego • dopasowuje składnik pogody do przyrządu, którym jest badany • określa kierunek, z którego wieje wiatr	• analizuje zapisane podczas obserwacji wyniki pomiaru temperatury • wskazuje jednostki pomiaru, w jakich mierzy się ciśnienie atmosferyczne, opady, prędkość wiatru	• podaje przykład kraju, w którym stosuje się skalę Farenheita • przelicza stopnie Celsjusza na stopnie Farenheita

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
3	Czym są opady i osady atmosferyczne?	- podaje, z czego mogą być zbudowane chmury - rozpoznaje symbole pogody dotyczące zachmurzenia - podaje przykłady opadów atmosferycznych - zapisuje parametry pogody obserwowane w ciągu dnia	- podaje nazwę przemiany stanu skupienia, dzięki której powstają chmury - dzieli opady na te, które mają stan skupienia stały i ciekły - rozpoznaje na mapie pogody symbole dotyczące opadów	- wyjaśnia, co to jest mgła - rozpoznaje i nazywa symbole stosowane na mapach pogody - podaje przykłady różnych opadów ze względu na ich intensywność - podaje przykłady opadów atmosferycznych i ich stan skupienia	- wyjaśnia, w jakich warunkach chmury mogą być zbudowane z kryształków lodu - wyjaśnia, czym się różnią opady od osadów atmosferycznych - charakteryzuje warunki, w jakich powstają: rosa, szron, szadź i gołoledź - opisuje prognozę pogody na podstawie mapy pogody - dokonuje analizy danych zebranych w kalendarzu pogody	- bada doświadczalnie powstawanie chmury oraz szronu - odczytuje prognozę pogody dla swojej miejscowości, korzystając z internetowych serwisów pogodowych
4	Jakie zjawiska pogodowe są groźne?	- podaje przykłady groźnych zjawisk pogodowych - wyjaśnia skrót RCB	- rozpoznaje groźne zjawiska pogodowe przedstawione na ilustracjach - podaje przykłady sytuacji, w których możemy otrzymać alert RCB - wyjaśnia, jakie niebezpieczeństwo jest związane z upałem, burzą, huraganem - podaje przykłady innych groźnych zjawisk pogodowych	- charakteryzuje poznane groźne zjawiska pogodowe - wymienia w kolejności kolory tęczy - podaje przykłady bezpiecznych zachowań w czasie upału, burzy, huraganu - wskazuje, jakie niebezpieczeństwo jest związane z zawieją i zamiecią śnieżną	- porządkuje groźne zjawiska pogodowe w zależności od pory roku, w której najczęściej występują - wyjaśnia powstawanie tęczy - wskazuje, jakie niebezpieczeństwo związane jest z silną mgłą, trąbą powietrzną i gołoledzią - wyjaśnia, czym są orkany	- projektuje doświadczenie pozwalające zobaczyć kolory tęczy - wyszukuje informacje na temat obliczenia odległości burzy na podstawie czasu między błyskawicą a grzmotem
5	Co ma wspólnego pogoda ze Słońcem?	- wyjaśnia pojęcia wschód, zachód słońca, dzień, noc, doba - wskazuje na widnokrąg lub schemacie miejsca wschodu, zachodu słońca w ciągu doby - podaje porę dnia, gdy cień jest najkrótszy i najdłuższy w ciągu doby	- omawia pozorną wędrówkę słońca nad widnokręgiem - wyjaśnia, czym jest górowanie słońca i południe słoneczne - podaje porę dnia, gdy cień jest najkrótszy i najdłuższy w ciągu roku	- omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia - wyjaśnia zależność między wysokością słońca a długością cienia w ciągu dnia - podaje przykład, jak można wykorzystać kierunek cienia do oznaczenia kierunków świata	- wyjaśnia pojęcia świt i zmierzch - omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia - wskazuje zależności między wysokością słońca a temperaturą w ciągu dnia	podaje przykłady z życia codziennego, w których przydaje się wiedza na temat zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia
6	Jak zmienia się pogoda w różnych porach roku?	podaje nazwy kalendarzowych pór roku i daty ich	dostrzega zależność między wysokością słońca	rozpoznają porę roku na podstawie daty	opisuje zmiany w położeniu słońca nad widnokręgiem w ciągu	wyjaśnia, dlaczego Australijczycy święta Bożego Narodzenia

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		- rozpoczęcia - podaje dwa przykłady zmian zachodzących w przyrodzie charakterystycznych dla każdej pory roku - podaje nazwy pór roku gdy w Polsce dzień jest najdłuższy i najkrótszy	- a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku - dopasowuje zjawiska pogodowe do pory roku, w której najczęściej występują	- z kalendarza - określa miejsca wschodu i zachodu słońca w różnych porach roku, podając skróty międzynarodowe kierunków świata	- roku - stosuje określenia: przesilenie, równonoc - podaje nazwy termicznych pór roku	- spędzają na plaży - podaje przykłady innych państw, w których pory roku są „odwrotnie” niż na półkuli północnej
7	Podsumowanie działu	wszystkie wymagania z lekcji 1–6				
DZIAŁ IV. Ja i moje ciało						
1	Jak jest zbudowane moje ciało?	wymienia kolejne stopnie hierarchicznej budowy swojego ciała (komórka, tkanka, narząd, układ, organizm)	- definiuje komórkę i tkankę - wymienia 3 z 6 podanych układów narządów	- wymienia wszystkie 6 układów narządów - potrafi przyporządkować narząd do jego układu	- wyjaśnia, jakie funkcje pełnią układy narządów w jego ciele - odróżnia i nazywa układy umieszczone na rysunku	wyszukuje informacje na temat różnic w budowie anatomicznej kobiety i mężczyzny
2	Co się dzieje z moją zjedzoną kanapką?	- wymienia składniki pokarmowe (białka, cukry, tłuszcze, sole mineralne, witaminy) - wymienia narządy układu pokarmowego - wymienia 2 z 4 funkcji układu pokarmowego	- wyjaśnia, jaką funkcję pełnią białka, cukry i tłuszcze - wymienia gruczoły trawienne - wymienia wszystkie funkcje układu pokarmowego	- określa składniki pokarmowe znajdujące się w jego posiłkach - wyjaśnia rolę narządów przewodu pokarmowego	- odróżnia pojęcie przewód pokarmowy i układ pokarmowy - opisuje proces trawienia, używając pojęcia “enzymy trawienne”	- wyjaśnia ogólną rolę gruczołów: ślinianek, wątroby i trzustki - proponuje doświadczenie pozwalające udowodnić działanie śliny
3	Dlaczego oddychamy?	- wymienia narządy układu oddechowego - omawia funkcję płuc	- wymienia elementy dróg oddechowych - wyjaśnia rolę układu oddechowego - wskazuje narządy odpowiedzialne za powstawanie głosu	- rozpoznaje na rysunku poszczególne elementy układu oddechowego - ilustruje działanie strun głosowych	- opisuje mechanizm wdechu i wydechu - wyjaśnia rolę rzęsek pokrywających drogi oddechowe	porównuje na wykresach skład powietrza wdychanego i wydychanego, wskazując różnice
4	Do czego jest mi potrzebna krew?	- wyjaśnia, że układ krwionośny budują serce i naczynia krwionośne - wymienia składniki krwi - wymienia 2 z 4 funkcji układu krwionośnego	- odróżnia żyłę od tętnicy na podstawie kierunku przepływu krwi (od serca i do serca) - wyjaśnia funkcje składników krwi (płytek, krwinek białych i czerwonych) - wymienia	- charakteryzuje rolę substancji transportowanych przez krew - wyjaśnia czym jest tętno/puls - mierzy własne tętno/puls	- dowodzi, że wysiłek fizyczny powoduje przyspieszenie tętna - wskazuje położenie serca na schemacie/rysunku oraz na własnym ciele	przygotowuje plakat/lapbook dotyczący budowy krwi i badań laboratoryjnych krwi

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
			wszystkie funkcje układu krwionośnego			
5	W jaki sposób się poruszam?	wymienia składniki układu ruchu	wyjaśnia pojęcie „stawy”	wyjaśnia, w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem	porównuje zakres ruchów różnych stawów we własnym ciele	proponuje tygodniowy jadłospis produktów zdrowych dla kości
		wymienia składniki szkieletu (czaszkę, klatkę piersiową, kręgosłup, kości kończyn)	wskazuje na rysunku elementy układu kostnego	wyjaśnia rolę mięśni w poruszaniu się	- uzasadnia, dlaczego pokarmy zawierające wapń i białko są ważne dla zdrowia kości - dowodzi, że sole mineralne nadają kości twardość	
6	Dlaczego moje ciało się zmienia?	- wymienia narządy męskiego i żeńskiego układu rozrodczego - wymienia 3 zmiany zachodzące w ciele chłopców i dziewcząt podczas dojrzewania	- wskazuje na rysunku i nazywa narządy płciowe męskie i żeńskie - wymienia wszystkie zmiany zachodzące podczas dojrzewania chłopców i dziewcząt	- wyjaśnia rolę hormonów podczas dojrzewania - wyjaśnia, czym jest menstruacja - omawia funkcje układu rozrodczego	- wskazuje czynności higieniczne, które wpływają na zdrowie układu rozrodczego - ocenia wpływ długości snu na swoje zdrowie - określa rolę jajder i jajników	uzasadnia różnice w budowie układów: żeńskiego i męskiego i wyjaśnia ich znaczenie dla pełnionych funkcji
7	W jaki sposób mój organizm odbiera informacje?	- wymienia narządy układu nerwowego (mózgowie, rdzeń i nerwy) - wymienia narządy zmysłów	- przyporządkowuje nazwy zmysłów do nazw narządów zmysłów - wymienia bodźce odbierane przez narządy zmysłów	- wyjaśnia rolę receptorów w odbieraniu bodźców ze środowiska - wyjaśnia działanie narządów zmysłów	- opisuje budowę układu nerwowego - bada współdziałanie zmysłów węchu i smaku	uzasadnia rolę wzroku, węchu i smaku w ostrzeganiu człowieka o zagrożeniach
8	Jak moje ciało broni się przed chorobami?	- wymienia główne czynniki chorobotwórcze (bakterie i wirusy) - podaje nazwy minimum 5 chorób wywołanych przez bakterie - podaje nazwy minimum 5 chorób wywołanych przez wirusy	- wyjaśnia, czym są czynniki chorobotwórcze - wymienia 4 drogi zakażenia - definiuje pojęcia: odporność i profilaktyka	- wskazuje minimum 4 choroby przenoszone drogą oddechową - omawia przyczyny zatruć - proponuje działania profilaktyczne chorób zakaźnych	- proponuje czynności, które pozwolą ustrzec się przed chorobami zakaźnymi - opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych - wskazuje szczepienie jako jedną z dróg profilaktyki chorób zakaźnych	przygotowuje plakat dotyczący wybranej choroby zakaźnej zawierający informacje o drodze zakażenia, objawach i leczeniu
9	Jak dbać o zdrowie?	- wymienia 3 z 5 zaproponowanych zasad zdrowego stylu życia - wskazuje zasady zdrowego odżywiania	wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia	proponuje działania, które przyczynią się realizacji zasad zdrowego stylu życia	- wyjaśnia rolę aktywności fizycznej - omawia swoją dietę, oceniając ją pod kątem zróżnicowania	przedstawia plan swojego dnia uwzględniający wszystkie zasady zdrowego stylu życia

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		wylicza minimum 5 owoców i warzyw	wyjaśnia, jak zasady zdrowego stylu życia wpływają na zdrowie	- charakteryzuje poszczególne zasady higieny i je omawia - definiuje pojęcie „dieta”	- analizuje skład talerza zdrowego żywienia - proponuje jadłospis zgodny z zasadami zdrowego żywienia	
10	Dlaczego nałogi są niebezpieczne?	- wymienia alkohol, papierosy, e-papierosy, narkotyki i dopalacze oraz napoje energetyzujące jako używki - wymienia skutki fonoholizmu	- definiuje pojęcie „używki” - wyjaśnia wpływ wymienionych używek na organizm człowieka - wyjaśnia, czym jest uzależnienie	- uzasadnia, że fonoholizm jest niebezpieczny dla zdrowia - wskazuje negatywne skutki nadużywania alkoholu i innych używek	- proponuje działania, które mogą zmniejszyć ryzyko fonoholizmu - ocenia na podstawie formularza pytań stopień uzależnienia od telefonu	przygotowuje plakat lub prezentację na temat szkodliwości napojów energetyzujących
11	Jak udzielić pierwszej pomocy?	- wymienia podstawowy skład apteczki - wymienia nr 112 jako główny numer alarmowy	- wskazuje przeznaczenie przedmiotów będących na wyposażeniu apteczki - wyjaśnia, jak zadzwonić na numer alarmowy gdy telefon jest zablokowany	- wyjaśnia, jak udzielić pierwszej pomocy w sytuacji oparzeń, ugryzień, ukąszeń, ran lub spożycia truczyny, np. nieznanego grzyba - wybiera sposób udzielenia pomocy adekwatny do opisanego zagrożenia	- wymienia czynności, które należy podjąć w sytuacji wypadku, np. upadku z dużej wysokości - ocenia zasadność użycia rękawic jednorazowych podczas opatrywania ran	wykonuje opatrunek wybranej części ciała, np. przedramienia
12	Podsumowanie działu	wszystkie wymagania z lekcji 1–11				
DZIAŁ V. Krajobraz wokół nas						
1	Czy wszystkie krajobrazy są takie same?	- podaje definicję krajobrazu - dzieli krajobrazy na naturalne i kulturowe - podaje przykłady krajobrazów naturalnych i kulturowych	- wymienia, z czego składa się krajobraz - rozpoznaje elementy krajobrazu należące do przyrody ożywionej i nieożywionej - odróżnia składniki przyrody od wytworów działalności człowieka	- opisuje wybrany typ krajobrazu, biorąc pod uwagę widoczne składniki krajobrazu - rozpoznaje w terenie i podaje nazwy składników środowiska antropogenicznego najbliższej okolicy	- podaje zależności między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody - porównuje ze sobą krajobrazy naturalne i kulturowe	- podaje przykład zależności między składnikami krajobrazu - przygotowuje prezentację na temat krajobrazu najbliższej okolicy

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
2	Czy to minerał czy skała?	- podaje definicję skały - wymienia po jednym przykładzie skał litych, zwięzłych i luźnych - obserwuje skałę i wymienia jej dwie cechy, np. barwę, twardość	- wyjaśnia, że skały są zbudowane z minerałów - wymienia kryteria podziału skał - przyporządkowuje skały do odpowiedniej grupy - podaje przykłady 2–3 skał występujących w najbliższej okolicy	- podaje przykłady minerałów - wyjaśnia, czym różnią się skały magmowe, osadowe i przeobrażone oraz lite, zwięzłe i luźne - określa, jakich skał jest najwięcej w okolicy szkoły	- wyjaśnia, co to są surowce mineralne i kamienie szlachetne - wskazuje w Polsce regiony występowania różnych rodzajów skał - opisuje i rozpoznaje różne rodzaje skał	- wyjaśnia, dlaczego cegła i beton nie należą do skał - podaje przykłady różnego zastosowania skał - tworzy i prezentuje klasie własną kolekcję skał
3	Czy każde wzniesienie to góra?	- nazywa trzy główne formy ukształtowania powierzchni - podaje nazwy naturalnych wypukłych form terenu - tworzy model pagórka	- rozpoznaje po opisie główne formy ukształtowania powierzchni - wskazuje na ilustracji formy wypukłe - nazywa elementy wzniesienia i wskazuje je na ilustracji lub modelu	- podaje kolory, jakimi na mapie hipsometrycznej są zaznaczone niziny, wyżyny i góry - wyjaśnia różnicę między pagórkiem, wzgórzem i górą - dzieli formy wypukłe na naturalne i antropogeniczne	- rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni występujące w najbliższej okolicy - podaje przykłady form antropogenicznych - porównuje ze sobą pagórek i górę, podając dwie cechy wspólne i dwie różnice	- odczytuje przykładowe nazwy nizin, wyżyn i gór, korzystając z mapy hipsometrycznej Polski - wyjaśnia, co to jest wysokość względna
4	Czym różnią się formy wypukłe od wklęsłych?	- wymienia nazwy naturalnych wklęsłych form terenu - rozpoznaje na ilustracji dolinę rzeczną - wskazuje 2 różnice między formą wypukłą i wklęsłą	- rozpoznaje na ilustracjach naturalne wklęsłe formy terenu - tworzy model doliny rzecznej - rozpoznaje elementy doliny rzecznej - porównuje formy wklęsłe i wypukłe	- opisuje wygląd wybranej wklęsłej formy terenu - odróżnia górską dolinę rzeczną od nizinnej - podaje przykłady antropogenicznych wklęsłych form terenu i ich znaczenie dla człowieka - podaje różnice między kotłiną a doliną	- wskazuje na ilustracji lub modelu doliny rzecznej elementy jej budowy - podaje przykłady wpływu ukształtowania powierzchni na inne elementy przyrody oraz na działalność człowieka - rozpoznaje i nazywa wklęsłe formy terenu w najbliższej okolicy - wyjaśnia, w jaki sposób człowiek wykorzystuje formy ukształtowania terenu do własnych potrzeb	- dokumentuje występowanie wypukłe i wklęsłe formy terenu najbliższej okolicy np. w formie zdjęć - wyszukuje w dostępnych źródłach informacji o formach wklęsłych w Polsce, które są cenne krajobrazowo i stanowią atrakcję turystyczną. Podaje 4–5 przykładów.
5	Jak woda zmienia krajobraz?	- wskazuje, której wody jest na Ziemi więcej – słonej czy słodkiej - nazywa biegi rzeki - podaje przykłady form terenu, które powstały przy udziale rzek oraz wód mórz i oceanów	- określa proporcje między rodzajami wód na Ziemi - wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki - opisuje wygląd doliny rzecznej w biegu górnym, dolnym	- rozróżnia rodzaje wód płynących - wyjaśnia, w jaki sposób powstają: wydma, klif, dolina, meandry - dopasowuje	- wyjaśnia, dlaczego tylko niewielka część zasobów wodnych jest zdatna do picia - wskazuje na mapie źródło i ujście rzeki Wisły - korzystając z mapy rozróżnia trzy biegi	opisuje przykłady wpływu wody na krajobraz

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
			i środkowym	formę terenu do biegu rzeki, w którym możemy ją najczęściej zaobserwować	rzeki Wisły	
6	Jak człowiek zmienia krajobraz?	- rozróżnia krajobraz miejski, wiejski i przemysłowy - wyjaśnia pojęcie „degradacja środowiska” - podaje: nazwę miejscowości, w której mieszka lub w której znajduje się jego szkoła, opisuje jej położenie oraz cechy wyróżniające	- podaje 3–4 przykłady zmian wywołanych działalnością człowieka w krajobrazie miejskim, wiejskim i przemysłowym - dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy - proponuje, jakie mogą być źródła nazw różnych miejscowości	- obserwuje zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wywołane działalnością człowieka, podaje ich przykłady - wskazuje negatywne i pozytywne zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wywołane działalnością człowieka - podaje przykłady nazw miejscowości pochodzących od nazwiska ich założyciela, cech krajobrazu lub zawodu wykonywanego przez mieszkańców	- wyjaśnia, w jaki sposób krajobraz naturalny zmienia się w antropogeniczny - podaje przykłady pierwotnych krajobrazów - podejmuje próbę ustalenia pochodzenia nazwy swojej miejscowości	- uzasadnia istnienie zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a składnikami środowiska antropogenicznego - opisuje zmiany w krajobrazie, np. na przestrzeni 10, 20, 50 lat (na podstawie rozmowy z rodziną), przygotowuje plakat lub prezentację na ten temat - prezentuje informacje dotyczące pochodzenia nazwy swojej miejscowości
7	Jak chronić przyrodę?	- wymienia formy ochrony przyrody występujące w Polsce - podaje kilka sposobów, w jakie uczeń klasy 4. może chronić przyrodę i środowisko	- podaje cechy parku narodowego, krajobrazowego, rezerwatu przyrody, pomnika przyrody - podaje przykłady gatunków wymarłych - wyszukuje na mapie parki narodowe, wskazuje ich liczbę i nazwę największego, najmniejszego, najstarszego i najmłodszego parku narodowego	- wyjaśnia różnicę między ochroną przyrody a ochroną środowiska - wyjaśnia, na czym polega ochrona gatunkowa - proponuje działania, które pozwalają na co dzień chronić przyrodę i środowisko	- wskazuje na mapie park narodowy położony najbliżej miejsca zamieszkania - wymienia miejsca występowania w najbliższej okolicy innych obszarów chronionych, pomników przyrody - uzasadnia potrzebę ochrony środowiska i przyrody	- prezentuje klasie informacje o 2–3 obiektach chronionych najbliższej okolicy - wyszukuje informacje na temat planowanych nowych miejsc ochrony przyrody w Polsce
8	Podsumowanie	wszystkie wymagania z lekcji 1–7				

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
	działu					
DZIAŁ VI. Korzystamy z mapy						
1	Jak wykonać szkic?	• wyjaśnia, co to jest szkic • wymienia nazwy przyrządów służących do pomiaru odległości • podaje, w jakich jednostkach można podać odległości w terenie • wykonuje prosty szkic okolicy	• wymienia podstawowe elementy szkicu • mierzy odległość za pomocą taśmy mierniczej	• wymienia sytuacje z życia codziennego, w których przydaje się umiejętność tworzenia szkicu • orientuje wykonywany szkic • mierzy odległości za pomocą kroków, przelicza odległość na centymetry	• porównuje dokładność pomiarów wykonanych za pomocą taśmy mierniczej i kroków • rysuje szkic okolicy szkoły zgodnie z instrukcją	• wykorzystuje inny niż taśma miernicza i kroki sposób na pomiar odległości w terenie • rysuje szkic z zastosowaniem legendy i zaznaczeniem przybliżonych odległości
2	Jak narysować plan?	• przedstawia plan przedmiotu jako jego rzut z góry • wyjaśnia, do czego służy skala	• rysuje mały przedmiot w skali 1:1 • wyjaśnia, dlaczego do narysowania planu niektórych przedmiotów należy zastosować skalę • podaje rozmiar rzeczywisty przedmiotu, którego wymiary na planie wynoszą 1 cm × 1 cm	• rysuje przedmiot w skali innej niż 1:1 • przelicza odległości w skali	• rysuje plan pokoju o znanych wymiarach z zastosowaniem skali • przelicza jednostki (metry na centymetry)	• samodzielnie rysuje plan np. pokoju, boiska, klasy, dokonując pomiarów i dobierając odpowiednią skalę
3	Czym różni się plan od mapy?	• wyjaśnia, co to jest plan i mapa • wymienia cechy każdego planu i mapy	• podaje różnicę między planem a mapą • porównuje skale ze sobą (mniejsza, większa)	• porównuje szczegółowość map o różnych skalach • korzysta z planu	• wyjaśnia, dlaczego globus nie jest mapą • podaje przykłady map wykonanych w różnej skali • wyjaśnia, dlaczego plan zawiera dużo szczegółów	• korzysta z atlasu, porównując ze sobą skalę i szczegółowość różnych rodzajów map • odszukuje na mapie świata siatkę kartograficzną a na globusie siatkę geograficzną
4	Czy mapę można czytać?	• wymienia elementy mapy • rozpoznaje znaki topograficzne w legendzie mapy	• wskazuje na mapie poszczególne elementy (tytuł, treść, legendę, skalę)	• rozpoznaje różne zapisy skali, potrafi je prawidłowo odczytać • wyjaśnia pojęcie znaki kartograficzne	• wyjaśnia, do czego na mapie jest potrzebna legenda	• korzysta z map cyfrowych do zaplanowania trasy wycieczki
			• wyjaśnia, w jaki sposób na mapach	• interpretuje znaki	• podaje przykłady znaków punktowych,	• odnajduje na mapie położenie różnych

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
			zaznacza się kierunek północny • odczytuje informacje z mapy, posługując się legendą	zamieszczone na różnych mapach	liniowych i powierzchniowych • wskazuje różnice między mapą cyfrową a tradycyjną	obiektów geograficznych
5	Jak wykorzystać mapy do planowania wycieczki?	• wyjaśnia, co to znaczy zorientować mapę • odczytuje informacje z legendy przydatne podczas planowania wycieczki	• wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą kompasu • wyjaśnia, w jaki sposób obliczyć odległość rzeczywistą, korzystając ze skali liczbowej i podziałki liniowej	• wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą obiektów w okolicy • podaje odległość rzeczywistą na podstawie odległości na mapie	• orientuje mapę za pomocą kompasu lub obiektów w terenie • korzysta z mapy turystycznej podczas planowania wycieczki po nieznanym terenie	• samodzielnie przygotowuje plan wycieczki, korzystając z planu i mapy wielkoskalowej; prezentuje klasie opracowany plan wycieczki
6	Podsumowanie działu	• wszystkie wymagania z lekcji 1–5				
DZIAŁ VII. Na wycieczce						
1	Jak zachować bezpieczeństwo na wycieczce?	• wymienia rodzaje wypoczynku • wymienia zagrożenia pogodowe (burza, upał) • wylicza zasady ruchu drogowego, które dotyczą pieszego	• proponuje przykłady wypoczynku biernego i czynnego • wyjaśnia, jak należy zachowywać się w czasie burzy • wyjaśnia, jak chronić się przed skutkami upału	• określa typ wypoczynku po podanej nazwie, zdjęciu lub rysunku • wybiera właściwe ubranie na wycieczkę	• analizuje swój dzień, określając ile czasu poświęca na wypoczynek czynny i bierny • uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad turysty i analizuje każdą z nich	• projektuje plakat zawierający znaki lub piktogramy opisujące zasady zachowania się wobec przyrody w najbliższym otoczeniu szkoły
2	Jak wykorzystać swoją wiedzę w terenie?	• wymienia przyrządy do prowadzenia obserwacji przyrodniczych, które warto zabrać na wycieczkę • dokonuje obserwacji zgodnie z instrukcją nauczyciela	• podaje nazwy przyrządów do prowadzenia obserwacji i pomiarów zaprezentowanych przez nauczyciela (mogą być na zdjęciu lub rysunku)	• proponuje odpowiedni zestaw narzędzi do pracy w terenie, dostosowany do celu obserwacji	• dowodzi, że pomiędzy wysokością drzewa i długością jego cienia istnieje zależność pozwalająca obliczyć wysokość drzewa • określa wiek drzewa na podstawie jego obwodu zmierzonego na wysokości 130 cm nad ziemią	• wykonuje dokumentację fotograficzną napotkanych tropów zwierząt i określa, które zwierzęta je pozostawiły
3	Co ciekawego można zobaczyć w okolicy szkoły?	• podaje przykłady roślin rosnących w pobliżu szkoły • podaje cechy roślin nadających się na żywopłoty • wskazuje miejsca w pobliżu szkoły, gdzie możemy zaobserwować	• rozpoznaje znane gatunki roślin rosnących w pobliżu szkoły • obserwuje zwierzęta w pobliżu szkoły	• korzysta z przewodnika lub aplikacji do rozpoznawania roślin w celu oznaczenia nieznanych roślin w okolicy szkoły • odróżnia	• prowadzi obserwacje przyrody żywej i nieożywionej w pobliżu szkoły • wyjaśnia, dlaczego tereny zielone są potrzebne zwierzętom i człowiekowi	• tworzy album przyrodniczy zawierający min. 5 zdjęć i krótkie opisy obserwowanych elementów przyrody żywej i nieożywionej, które znajdują się w pobliżu szkoły

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z przyrody
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
		elementy przyrody		pokrzywę od jasnoty		
4	Podsumowanie działu	● wszystkie wymagania z lekcji 1–3				

Dla uczniów posiadających orzeczenie/opinię Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej wymagania edukacyjne wynikające z programu nauczania zostaną dostosowane do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i psychofizycznych.